

Jubileji

PROF. DR. MIRKO JUNG PRI OSEMDESETIH ŠE POLN DELOVNEGA ELANA

Janko Lešničar, France Urlep

Mirko Jung se je rodil 21. januarja 1926 v Sremski Mitrovici. Osnovno šolo, gimnazijo in medicinsko fakulteto je obiskoval v Zagrebu, kjer je promoviral leta 1952, specializiral iz bakteriologije v letih 1953–1956 in doktoriral iz virologije leta 1963. Za privatnega docenta na Stomatološki fakulteti v Zagrebu je bil habilitiran leta 1964, leta 1974 pa za naslovnega docenta. Leta 1993 je bil imenovan za profesorja mikrobiologije na Medicinski fakulteti v Zagrebu.

Kot zdravnik, specialist bakteriolog, asistent Medicinske fakultete v Zagrebu je leta 1956 prišel v Ljubljano z nalogo, da osnuje virusni laboratorij, da bi spremljal cepljenje proti otroški paralizi in da bi v laboratoriju kontroliral uspehe cepljenj. Postal je šef Virusnega laboratorija Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani. Po zaslugi republiškega epidemiologa dr. Janeza Kmeta, ki je zelo dobro razumel pomen virologije, je bil v Ljubljani zgrajen virusni laboratorij. V Sloveniji je bila takrat epidemija otroške paralize. Pri nekaterih paralitičnih oblikah takrat ni bilo mogoče zanesljivo diferencialno diagnostično razlikovati te bolezni od drugih meningoencefalitisov. Z osamitvijo virusa in s serološkimi testi za dokazovanje protiteles je bilo od leta 1958 v Sloveniji omogočeno rutinsko potrjevanje poliomielitisa.

Leta 1957 smo dobili v Slovenijo »mrtvo« Salkovo vakcino, leta 1960 tudi »živo« Sabinovo vakcino. Po predlogu dr. Junga se je v Sloveniji pričelo cepljenje s Salkovim cepivom. Uspehi so bili presenetljivi. Od takrat pri nas cepljeni otroci niso več zbolevali za otroško paralizo, med necepljenimi pa je bilo v naslednjih letih še 100 primerov te bolezni. V Srbiji in na Hrvaškem je do leta 1960 zbolelo 1800 otrok. Po tem letu se je povsod uveljavilo Sabinovo cepivo.

Po desetih letih je virusni laboratorij v Ljubljani dosegel izjemen razvoj. Sedem strokovnjakov je obranilo doktorske disertacije. Uvedena je bila široka diagnostika polio/entero in respiratornih virusov. Za osami-

tev virusov in za pripravo antigenov za dokazovanje protiteles so uporabljali tkivne kulture. Reagente so izdelovali sami celo v liofilizirani obliki, med prvimi na svetu.

V sodelovanju s Harvardsko univerzo in Očesno kliniko v Ljubljani so dokazovali infektivnost povzročitelja trahoma in dokazali nepotrebnost drugega cepljenja proti pegavici. V sodelovanju s pediatrično kliniko so razvili citogenetski laboratorij za diagnozo genetskih bolezni. Razvili so tudi oddelek za proučevanje klopov in njihove vloge v epidemiologiji virusnih bolezni.

Dr. Jung je bil več let odgovoren za diagnostiko črnih koz. Ko se je v Sloveniji ponesrečilo britansko letalo, je izpeljal diagnostiko sam. Imenovan je bil za izrednega profesorja na All Indian Institute of Medical Research v New Delhiju.

Razvoj laboratorija je dosegel vrh, naprej ni šlo več. Pričele so se težave s financiranjem. Kljub naklonjenosti predstojnikov Infekcijske klinike v Ljubljani in Infektološkega oddelka v Celju, kjer so z uspehom izvajali osamitev virusov tudi ob bolniških posteljah, ni bilo denarja za kemikalije, potrebne za celične kulture. Za pomoč se je moral obrniti na tuje strokovnjake.

Dr. Mirko Jung je prišel v Švico na povabilo kantonalne vlade v St. Gallenu leta 1967. Virološka dejavnost je bila tam minimalna, vendar so mu omogočili pogoje za delo. Sprva se je posvečal klopnemu meningitisu, ki ga tam niso poznali. Kasneje je pripravil prvi uporabni antigen za diagnosticiranje okužb s citomegalovirusom in številni virologi, med njimi nobelovec T. Weber, so si prišli stvar ogledat v St. Gallen. Znova se je lotil izdelave antigenov, to pot v velikih količinah, s katerimi so oskrbovali medicinske firme. Leta 1972 ga je kantonalna vlada v St. Gallenu imenovala za primarija.

Po desetih letih je zapustil St. Gallen in z dvema Švicarjema osnoval inštitut Virion v Rüschtikonu Zürich. Razvoj je bil nesluten. Čez nekaj let je bilo v podjetju že 54 zaposlenih. Inštitut je osnoval podružnice v Milanu, Würzburgu-Münchnu in Morristownu pri New Yorku. Bili so prvi laboratorij v Evropi, ki je imel dovoljenje FDA za prodajo antigenov v ZDA. Imeli so prvi laboratorij za ELISO, uporabljali so imunofluorescenco brez imerzijskega olja in krovnih stekelc ter uvedli ksenonsko razsvetlavo ter objektivne za vodo, ki jih je zanje razvilo podjetje Leitz. Leta 1990 je dobil švicarsko zvezno priznanje za področje serologije, virologije in bakteriologije

Ves čas je sodeloval z raziskovalci v Sloveniji in na Hrvaškem. S profesorjem Lešničarjem je sodeloval v sedemdesetih letih pri raziskavi hepatitisa B in klopnega meningitisa, s prof. Konjajevo pri proučevanju okužb s citomegalovirusom. Sodeloval je tudi s profesorjem Milkom Bedjaničem. Niso pa uspeli razrešiti Lešničarjevega raziskovanja bolezni, ki je spremljala klopnih meningitis in ki se je kasneje izkazala za boreliozo.

Leta 1989 so Inštitut prodali firmi F. Hoffmann La Roche. Dr. M. Jung je ostal še šest let znanstveni direktor, nato se je upokojil. Takrat se je pričel ukvarjati z boleznijo norih krav (BSE), ki je v devetdesetih letih vzbujala veliko zanimanja strokovnjakov, a tudi za-

skrbljenost prebivalstva. Vprašanja ostajajo marsikje nerešena še danes. Sprva je mislil, da gre za »počasne« virusne, za katere je bil specializiran. V kratkem je razumel, da gre za prione in za povezavo s Creutzfeldt-Jakobovo boleznijo, kostno moko in prenosljivostjo bolezni. Sledila so predavanja in mnogi intervjuji. V Sloveniji je o teh vprašanjih objavil kar nekaj člankov v reviji Isis, zadnji njegov članek v Zdravniškem vestniku avgusta 2005 obravnava dekontaminacijo prionov, kjer opozarja na slabo zanimanje za ta vprašanja v našem okolju.

Profesor dr. Mirko Jung je objavil prek 100 znanstvenih, strokovnih in polemičnih člankov v nemščini, angleščini, francoščini, italijanščini, ruščini, hrvaščini in slovenščini. Napisal je tri knjige v angleščini, nemščini in angleščini ter angleščini in japonsščini. Je član uredniškega odbora Zdravniškega vestnika v Ljubljani in Infektološkega Glasnika v Zagrebu.

Mnogi zdravniki in raziskovalci doma in na tujem poznajo vrednost del profesorja Mirka Junga, spoštujejo njegovo delovno vnemo in cenijo njegovo pripravljenost za sodelovanje in nesebično pomoč strokovnjakom pri raziskavah. Le kdo mu ne bi zaželel še veliko tako plodnih let!

SVEČANA PODELITEV JUBILEJNIH DIPLOM ČLANOM SEKCIJE UPOKOJENIH ZDRAVNIKOV SLOVENIJE

Niko Sadnikar

Dne 20. januarja 2006, v prostorih hotela Turist City ob 18. uri, Dalmatinova 15 v Ljubljani.

Sekcija vsako leto podeli jubilejne diplome članom, ki doživijo 80, 90 let in celo 95 let, za življenjsko zdravniško delo. Kakor vselej se moramo zahvaliti za organizacijo svečanosti Odboru sekcije, posebno predsednici dr. stom. Betki Vrančič in tajnici dr. med. Bredi Pounič-Šetina. Ob tej slovesnosti je bilo izjemno veliko prisotnih in vzdušje je povedalo vse. Bili smo posebno počaščeni, ker sta se podelitve udeležila predsednik Zdravniškega društva Slovenije prof. dr. Poredoš in zastopnik Zdravniške zbornice Slovenije prof. dr. Matija Horvat, ki sta oba pozdravila srečanje s klenimi besedami in razmišljanji o življenju upokojenih zdravnikov. Prof. dr. Poredoš je osebno poudaril, da mi upokojeni zdravniki nismo upokojeni, temveč smo ostali zdravniki do konca življenja. Tudi prof. dr. Horvat je v imenu odsotnega prof. dr. Pegana ugotovil, da je sekcija upokojenih zdravnikov aktivna predvsem z rednimi predavanji o medicinski stroki, ki jih organizira gospa prim. dr. med. Jasna Vončina. Predsednica organizira poučne izlete in bivanja v zdraviliščih, npr. Strunjan, Opatija, Zreče, Čateške Toplice itd. Odzivni so izleti po Sloveniji in vsakoletno srečanje s Hrvaškimi umirovljenimi lječnici. Ta srečanja je organizirala pokojna doc. dr. Zlatica Hribar že l. 1982 s tem

Sl. 1. Z leve proti desni stojijo: N. Sadnikar, Z. Germ, J. Vozel-Molka, N. Pirc-Delak, B. Vrančič, D. Rainer in soprog odsotne C. Starič. Sedi C. Dereani-Bežek.

namenom, da se srečamo z našimi kolegi; spomladi prihajajo hrvaški kolegi v Slovenijo, v jeseni pa obiščemo Slovenci kolege na Hrvaškem. Omenim naj, da je bilo prav letos (2005) izjemno dobro organizirano srečanje v Štanjelu v Sloveniji in srečanje v Koprivnici na Hrvaškem. V Koprivnici smo si ogledali veleindustrijo Podravko in farmacevtsko industrijo Belupo, ki izdeluje svetovno znani Marivarin, neobhodno zdravilo, po težkih srčnih in drugih operacijah. Ob tem moram poudariti, da je naša dolgoletna predsednica dr. stom. B. Vrančičeva oseba, ki ima največ zaslug za vse naše delovanje in sodelovanje. Tudi v tem prispevku se ji javno zahvaljujemo!

Prejemniki jubilejnih diplom, umetniško oblikovanih, v ličnem etuiju so dobili še darilo – bombonjero in steklenico vina:

- 95-letna častna članica Sekcije prof. dr. Carmen Dereani-Bežek, dr. med.;
- 90-letniki: častna članica Sekcije prim. Pavla Jerina-Lah, dr. med.,
častni član Sekcije Niko Sadnikar, dr. med.;
- 80-letniki: Jelka Franzot-Zor, dr. med.,
Zlata Germ, dr. stom.,
prof. dr. Marjan Jurca, dr. med.,
prim. dr. Bogdan Leskovic,
prim. Nastja Pirc-Delak, dr. med.,
Danica Rainer, dr. med.,
Jolanda Strnad, dr. med.,
Cveta Starič, dr. med.,
Justi Vozel-Molka, dr. med.

Ob podelitvi smo z jubilaranti posedeli in jim nazdravili ob manjši zakuski.

Spomnili smo se tudi nekaterih kolegov, kolegic, ki so dopolnili 90 ali 80 let, a niso člani naše Sekcije. Med temi so znani zdravniki: prof. dr. Miro Pleterski, dr. Bojan Tavčar, prof. dr. A. O. Župančič. Vseh pa nimamo v evidenci. Gledališka igralka, hčerka dr. Vrančičeve, je recitirala zelo uspešno in življenjsko priložnostno pesem pokojnega člana Sekcije, prim. dr. Rudolfa Del Cotta, ki je za vse prisotne imela poseben navdih.

Vsi prisotni in jubilaranti so čakali, da se je Niko Sadnikar, 90-letnik, zahvalil v imenu vseh, Sekciji upokojenih zdravnikov, prof. Poredošu in prof. dr. M. Horva-